

(דף קפ"ט ע"א) לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה מִנִּיּהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כַּמָּה סְתָמֶת כָּל אֲרַחֵין וְשִׁבְלֵין מִכָּל בְּנֵי גְלוּתָא, וְלֹא שִׁבְקַת לֹזֵן פְּתַחוֹן פְּהֵי. אִי הֲכִי, לְהוּוֹ כַּמָּה דְהוּוֹ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, דְלֹא יִסְבְּלוֹן גְלוּתָא וְלֹא אַנְרָא, וְיִפְקוֹן (ס"א אִי הֲכִי, לְהוּוֹ כַּמָּה דְלְהוּוֹ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, יִסְבְּלוֹן גְלוּתָא וְלֹא יִפְקוֹן) מְדִינָא דְאֲוֹרֵייתָא, וְיִתְעַרְבוֹן בְּשָׂאָר עַמּוּין.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרָה תִקְרִיב לְלֶדֶת תַּחִיל תִּזְעַק בְּחִבְלֵיהָ וְגו'. מָאִי כִּמּוֹ הָרָה, אֲרַח אִיְהוּ לְעוֹבְרָתָא, לְאֵעְפְּרָא עָלֶיהָ תִשַׁע יְרַחֵין שְׁלָמִין. וְאִית בְּעֵלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה, דְלֹא עֵבֵר עָלֶיהָ אֲלֵא יוֹמָא חַד אִו תִּרִין יוֹמִין מִתְּשִׁיעָאָהּ, וְכָל צִירִין וְחִבְלֵין דְעוֹבְרָתָא בְּתִשְׁעָאָהּ אִינוּן. וְאִף עַל גַּב דְלֹא אֵעְבֵר עָלֶיהָ אֲלֵא יוֹמָא חַדָּא, אִתְחַשִּׁיב עָלֶיהָ כְּאִילוּ אִתְעַבְרוּ כָּל תְּשִׁיעָאָהּ שְׁלָמִין. אִוְף הֲכִי יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְאֵטְעָמִי טַעַם גְלוּתָא, אִי יַחְדְרוֹן בְּתִשׁוּבָהּ, יִתְחַשֵּׁב עָלֶיהוּ כְּאִילוּ אֵעְבְּרוּ עָלֶיהוּ כָּל אִינוּן מְלִין דְכְּתִיבִין בְּאֲוֹרֵייתָא. כָּל שְׁכּוֹן וְכָל שְׁכּוֹן דְכַמָּה וְכַמָּה יִסְרוּן אֵעְבְּרוּ עָלֶיהוּ מִן יוֹמָא דְגְלוּתָא שְׂרִי.

אָבֵל מָאִי דְכְּתִיב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. תָּא חֲזִי, כַּמָּה רַחֲמֵינוּתָא רַחִים קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל כַּמְלָא דָּא. לְמַלְכָּא דִּתְהוּה לִיה בְּרָא יַחֲדָאָהּ, וְרַחִים לִיה רַחִים דְנִפְשָׁא, וּמִגּוֹ רַחִים דִּילִיה, יְהֵב לִיה לְאַמִּיָּה מְטְרוֹנִיתָא דְתִרְבִּי לִיה, וְתוֹלִיף לִיה אֲרַחֵי מִתְתַקְנֵן. זְמַנָּא חַדָּא חֵב לְגַבִּי אַבּוּהָ, אֲתָא אַבּוּהִי וְאֶלְקִי לִיה, וְלִבְתָּר אֵעְבֵר עַל חוֹבִיהָ. תַּב כַּמְלָקְדֵמִין וְחֵב לְאַבּוּהָ, וְאַפְקִיָּה אַבּוּהָ מִבִּיתִיהָ, וְאַרְגִּז עָלֶיהָ, נִפְקַת תְּהוּה בְּרָא מִבִּיתִיהָ.

וּבְאַתָּר דִּיתָךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וְיִהֵא זַפְּאָה כְּדָקָא יֹאזֵת, בְּגִין דִּישְׁמַע מְלָכָא אַבּוּהָ, וְיִהֵא תִיאַבְּתִיהָ עָלֶיהָ. מָה עֵבֵר. אָמַר הוּאִיל וְנִפְקָנָא מְחִיבְלָא דְאַבָּא, אֵעְבִיד מִפְּאֵן וְלְהִלָּאָה כָּל מָה דְאַנָּא בְּעִי. מָה עֵבֵר. אִזֵּל וְאַתְחַפֵּר בְּזוֹנוֹת, וְאַתְלַכְלַךְ בְּכַלְכּוּכָא דְטַנוּפָּא בְּהַדִּיּהוּ, וְלֹא תְהוּ מִשְׁתַּבַּח אֲלֵא בְּהַדִּיּהוּ, בְּחַפְּרָא דְלְהוּן. דְמְטְרוֹנִיתָא אִמִּיָּה פִקְדַת בְּכָל יוֹמָא עַל תְּהוּה בְּרָא, וְיַדְעַת דְבְרָהּ בְּהַדִּיּהוּ זוֹנוֹת אִתְחַפֵּר, וְכָל חַבְרוּתָא דִּידִיהָ בְּהַדִּיּהוּ תוֹוֹת. שְׂרִיאת לְמַכְפִּי, וְלֹא תִמְרָרָא עַל בְּרָהּ.

יוֹמָא חַד עָאֵל מְלָכָא לְגַבִּיהָ, חֲמָא לָהּ דְאִיְהִי מְבַכָּה. שְׂאִיל לָהּ עַל מָה אֲתָּ בְּכָאָת. אָמַרָה וְלֹא אַבְּבָהּ, דִּיהָ בְּרָנָא לְבַר מְחִיבְלָא דְמְלָכָא. וְלֹא דִי דְהוּא לֹא יִתֵּיב בְּחִיבְלָא דְמְלָכָא, אֲלֵא דְהוּא יִתֵּיב בְּהַדִּיּהוּ זוֹנוֹת. מָה יִמְרוֹן כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּרִיָּה דְמְלָכָא אִיְהוּ דִּיתֵיב בְּבִי זוֹנוֹת. שְׂרִיאת לְמַכְפִּי, וְלֹא תִחַנְנָא לְמַלְכָּא.

אָמַר מְלָכָא, בְּגִינָךְ אִתְהַדֵּר לִיה, וְאַנְתָּ עַרְבָּא דִּילִיהָ. אָמַרְתָּ הָא וְדָאִי. אָמַר מְלָכָא הוּאִיל וְכַדְּ הוּא, לֹא אֵצְטְרִיךְ לְאַתְהַדֵּרָא לִיה בִּימְמָא בְּאַתְגַּלְיָא. דְכַסּוּפָּא דִילָן אִיְהוּ לְמַהֲדָּ בְּגִינִיָּה לְבִי זוֹנוֹת. וְאִי לֹא הוּי כְּגוֹנוֹנָא דָּא, דְטַנְּפָ גְרַמִּיָּה הֲכִי וְחַלְל יִקְרִי. הוּינָא אַנָּא, וְכָל חִיָּלִין דִּילִי, אֲזִלִין בְּגִינִיָּה בְּכַמָּה יָקָר, בְּכַמָּה בּוֹקִינְס קַמִּיָּה, בְּכַמָּה מְאִי קַרְבָּא, מִימִינִיָּה וּמִשְׁמַאלִיהָ, עַד דְכָל בְּנֵי עֲלָמָא יִזְדַּעְזְעוּן, וְיַנְדְעוּן כְּלָא, דְבְרָא דְמְלָכָא אִיְהוּ. תְּשַׁתָּא כִּיּוֹן דְאִיְהוּ טַנְּפָ גְרַמִּיָּה, וְחַלְל יִקְרִי, אִיְהוּ יַהֲדֵר בְּטַמִּירוֹ, דְלֹא יַנְדְעוּן בִּיהָ. אִתְהַדֵּר לְגַבִּי מְלָכָא, יְהִיבִיָּה לְגַבִּי אִמִּיָּה.

לְיוֹמִין סָרַח כְּמַלְקָדְמִין. מָה עֲבַד מְלָכָא. אִפִּיק לִיהּ וְלֵאמִיהּ בְּהַדְיָהּ מִגּוֹ הִיכְלָא, אָמַר תְּרוּוּיְכוֹן תְּהַכּוּן, וְתְרוּוּיְכוֹן תְּסַבְלוּן גְּלוּתָא, וּמְלָקִיוּתָא תַמְזָן. פִּינּוּן דְתְרוּוּיְכוֹן תְּסַבְלוּן פְּחָדָא, פְּדִין גְּדַעְנָא דְבָרֵי יְתוּב פְּדָקָא חֲזִי.

כְּדֵּן יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְמְלָכָא קַדִּישָׁא אֵינּוּן. אַחִית לֹון לְמַעְרִים. וְאִי תִימָא בְּהַהוּא זְמַנָּא לָא הָאבּוּ, גְּזַרָה דְגִזְרֵי קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּין הַבְּתָרִים הוּוּה אַתְחִזִי לְמַהוּי קָיִים, וְקוּדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֻׁנְחָ לְתִרִין מְלִין, חַד בְּגִין תְּהִיא מְלָה דְאָמַר אַבְרָהָם, (בראשית טו) כְּמָה אֲדַע פִּי אִירְשֻׁנְחָ, דָּא הוּא (ד) קפ"ט ע"ב) סָבָה וְעִילָה. אָבַל עַד דְנִפְקוּ מִמַּעְרִים, לָא הוּוּ גּוֹי, וְלָא אַתְחִזּוּ כְּדָקָא יְאוּתָ.

פְּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בִּין חוֹחִים כְּדֵּן רַעֲיָתִי בִּין הַפְּנוֹת. כְּעָא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעְבַּד לֹון לְיִשְׂרָאֵל כְּגוֹנוּנָא דְלַעֲלָא וְלְמַהוּי שׁוֹשְׁנָה חָדָא בְּאַרְעָא, כְּגוֹנוּנָא עֲלָאָה. וְשׁוֹשְׁנָה דְסַלְקָא רִיחָא, וְאַתְבְּרִיר מְכַל שָׂאָר וְוַרְדִּין דְעֲלָמָא, לָא הָוִי אֶלָּא תְּהִיא דְסַלְקָא בִּין חוֹחִים. וְדָא אַרְחָא כְּדָקָא יְאוּתָ. וְעַל דָּא זְרַע שְׁבַעֲיָן זִוגִין, דְהוּוּ שְׁבַעֲיָן נֶפֶשׁ, וְאַעִיל לֹון בִּין חוֹחִים, וְאֵינּוּן חוֹחִים, מִיַּד דְהוּוּ אֵינּוּן זִוגִין תַמְזָן, סְלִיקוּ עֲנַפִּין וְטַרְפִּין וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא, וּכְדִין פְּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בִּינִיָּהוּ.

פִּינּוּן דְכְּעָא קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה וְלְקִיט לָהּ מִבִּינִיָּהוּ, כְּדִין יְבָשׁוּ חוֹחִים, וְאַזְדְּרִיקוּ, וְאַשְׁתַּצִּיאוּ, וְלָא אַתְחִשְׁבוּ לְכָלוּם. בְּשַׁעְתָּא דְאִזִּיל לְמַלְקָט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא בְּרִיָּה בּוֹכְרִיָּה, בְּהַהוּא זְמַנָּא אֶזַל מְלָכָא גּוֹ כְּמָה חֲיָלִין רַבְרַבִּין וְשְׁלִיטִין, עִם דְגִלְזִין פְּרִישָׁן, וְאַפִּיק לְבְּרִיָּה בּוֹכְרִיָּה כְּכַמָּה גְבוּרִין, וְאַיִתִּי לִיהּ לְהִיכְלִיָּה, וְיִתִּיב סְגִי כְּבִי מְלָכָא.

פִּינּוּן דְחַב לְגַבִּי אַבּוּהָ, אוֹכַח לִיהּ, וְאַלְקִי לִיהּ, דְכְּתִיב, (שופטים ב) וַיַּחַר אֵפֶי יְיָ בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנֵם בְּיַד שׁוֹסִים וְגוֹ', סָרַח כְּמַלְקָדְמִין, וּמְרַד בְּאַבּוּהָ, אִפְקִיָּה מִבִּיתִּיהּ. מָה עֲבַדוּ יִשְׂרָאֵל, חֲמוּ דְהָא אַתְבְּדְרוּ לְבָבָל, אַתְעַרְבוּ בְּעַמְמָא, נְסִיבוּ נָשִׁין נְכַרִּיּוֹת, וְאוּלִּידוּ בְּנִין מְנַהוּן. עִם כָּל דָּא, אִימָא קַדִּישָׁא הוּוּת אִפְטָרוּפּוּסָא עֲלִיָּהוּ.

וְעַל דְעֲבַד חֲכִי, קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר, הוּאִיל וְכַסּוּפָא אִיהוּ, לִיתִי בְּרִי אִיהוּ מְגַרְמִיָּה, הוּאִיל וְחִלְל יְקָרִי, לָא אַתְחִזִי דְאָנָא אִיזִיל תַמְזָן לְאַפְקָא לִיהּ, וְלְמַעְבַּד לִיהּ נְסִין וּגְבוּרָן כְּמַלְקָדְמִין. תְּבוּ אֵינּוּן, בְּלָא סִינְעָא דְאַתְחִזּוּ לֹון, בְּלָא פְּלִיאָן וְנְסִין, אֶלָּא כְּלָהוּ מִתְבְּדְרוּ, כְּלָהוּ לְאָן כְּמַסְכְּנִין, וְתְבוּ לְהִיכְלָא דְמְלָכָא כְּכַסּוּפָא, וְאַיִמָא קַדִּישָׁא עֲרַבַת לֹון.

חָאבּוּ כְּמַלְקָדְמִין. מָה עֲבַד קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִפִּיק לְהָאִי בְּרָא כְּמַלְקָדְמִין מְהִיכְלִיָּה, וְאַיִמִיָּה בְּהַדְיָה. אָמַר, מְכַאֵן וְלַהֲלָאָה, אִימָא וּבְרָהּ יְסַבְלוּן כְּמָה בִישִׁין פְּחָדָא, חָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה ג) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד) בְּצַר לָהּ וּמְצִאוּהָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. מָאִי בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. אֶלָּא דָּא הִיא אִימָא קַדִּישָׁא, דְהִיא אַחֲרִית הַיָּמִים, וְעַמָּה סְבָלוּ כָּל מָה דְסַבְלוּ בְּגְלוּתָא.

ואילו יהדרון בתיובתא, אפילו חד ביש, או חד צערא, דיעבר עליהו, אתחשב עליהו, פאלו סבלו כללא (ס"א ואי לאו סתים קיצא) ואי לא, פד יסתים קיצא, (בישא) וכל דרין דיליה. פמה דאמר בוצינא קדישא, דכתוב, (ויקרא כה) לצמיתות לקונה אותו לדורותיו. וכל דא, בתיובתא תליא מילתא. אמר רבי חייא, ודאי הכי הוא. ועל דא גלותא אתמשך.

אבל קדשא ברין הוא, כל מה דחמי (ס"א דמחא) (נ"א דלקא) לון לישראל, בהאי אחרית הימים, ובהאי אחרית הימים יעביד לון נסין ונוקמין, דכתוב, (ישעיה ב) והיה פאחרית הימים נכון יהיה הר בית יי בראש ההרים. מאן ראש ההרים. דא אברהם סבא, פהנא רבא, ראש דכלא. ובגין דאיהו ראש, כוס דברכה, יהיה נכון בראש ההרים, דא אברהם סבא, קדמאה לשאר ההרים. כוס דברכה, אצטריך למהוי מתקנא בימינא.

ונשא מגבעות. אצטריך למהוי זקוף מן פתורא, שיעורא דאקרי (ס"א דאיהו) זרת, לברכא לקודשא ברין הוא, ודא הוא ונשא מגבעות. מגבעות מאי הוא. אלא פינה ובין (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה, שיעורא דזרת איהו. נשא כוס דברכה מגבעות ודאי, ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא, פאחרית הימים איהו.

אמר ליה שפיר קאמרת, האי קרא ודאי הכי הוא. בראש ההרים, דא ימינא, אברהם סבא, דאיהו ראש ההרים ודאי. ונשא מגבעות, משיעורא דגבעות, דאינון רעותיה. ושפיר קאמרת. (ישעיה ב) ונהרו אליו כל הגוים. מאי הוא. אמר ליה, ואפילו נשים וקטנים ושמש דפלה על פתורא, אף על גב דאיהו לא אבל, אצטריך למשמע, ולמימר אמן. (ס"א להריק ברכה לכוס דלא וכו') דלא יימא בר נש, אנא לא אכלית, והואיל

